

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 475
Tekoči račun pri Komunalni banki
Kranj št. 61-KB-1-Z-125 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročnina:
letna 600, pollet. 300, mesečna 50 din

Skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje

Za zmanjšanje deficita

Povprečje na enega zavarovanca približno za 300 din nad republiškim - Letos 63.538 več ambulantnih pregledov

Na ponedeljkovi skupščini Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju so razpravljali o posebni stopnji prispevka za zdravstveno zavarovanje in med drugim sprejeli odlok o sistematizaciji delovnih mest ter pregledali polletno bilanco za l. 1956. Iz poročil je bilo razvidno, da je bilo v istem razdobju letos 63.538 ambulantnih pregledov več kot lani, med-

tem ko so bili stroški za 933.000 dinarjev letos nižji. Po podatkih so bili letošnji polletni dohodki doseženi s 47% (755.000 planirani, 374.000 dejanski dohodki), izdatki pa 46% (746.000 planirani, 345.000 dejanski). Ker v prvem polletju bolniki še niso toliko odhajali v zdravilišča, so bili letošnji izdatki v te namene za 4.617.000 din manjši kot lani.

Na skupščini so sprejeli tudi sklep, da se določi posebna stopnja prispevka za zdravstveno zavarovanje posameznim gospodarskim organizacijam, ki imajo zaposlenih 50 in več delavcev. Prav tako so določili tudi najmanjši povprečni znesek zdravstvenega zavarovanja za enega zavarovanca — 3.698 dinarjev, najmanjši odstotek izostankov od dela pa 4%; določili so tudi najmanjši odmik od povprečnih izdatkov zdravstvenega zavarovanja za

enega zavarovanca, posebna stopnja prispevka za zdravstveno zavarovanje za to najmanjšo razliko pa bo znašala 4%. Za najmanjši odmik od povprečnih izostankov z dela zaradi bolezni in poškodb se določi stopnja 0,40%, posebna stopnja za ta odmik pa se zviša na 4%.

Treba bo predvsem gledati, da se zniža povprečje za enega zavarovanca, saj je le-to v našem okraju približno za 300 din nad republiškim povprečjem.

Cesta Kamnik-Mengeš asfaltirana

Pretekli teden so bila končana dela pri asfaltiranju ceste Duplica-Mengeš. Delo je bilo opravljeno solidno z najmodernejšimi stroji, tako da je ta del ceste zdaj najboljši. Cestišče so asfaltirali samo do mosta čez Pšato in bo za sedaj le nekaj mengeških hiš uživalo dobrote moderne ceste brez prahu in blata. Skozi Mengeš cesta še ni uravnana, ker cestna uprava ne more prej položiti asfaltnega tlaka, dokler mengeška občina ne uredi vodovodne napeljave in kanalizacije. Cementne cevi imajo sicer že pripravljene, toda to ni dovolj. Nobene ovire pa ni, da ne bi cestna uprava nadaljevala z deli pri uravnavi in asfaltiranju ceste od Trzina do Mengša, ki je v zelo slabem stanju. Upamo, da ma to ne bo treba dolgo čakati, saj je gradbeni material iz kamnoloma v Trzinu takoj pri roki, za gramoz pa so na razpolago celo nasipi od izkopa Pšate.

Z.

Tudi v Gorjah pri Bledu so praznovali

Preteklo nedeljo so tudi prebivalci Gorij pri Bledu praznovali svoj krajevni praznik. V spomin na upor proti okupatorju, prve partizanske akcije in ustrelitev petih talcev v Gorjah, so že pred leti sklenili praznovati 28. avgust kot svoj praznik. Tako so se Gorjani tudi letos dostojno oddolžili številnim žrtvam in spominom na prehojeno pot s primerno komemoracijo in drugimi prireditvami.

V nedeljo popoldne so imeli politično zborovanje s kulturno prireditvijo, na kateri so nastopali domači telovadci, folklorna skupina z Bleda in drugi.

Razen v »Planiki« in »Iskri« v Kranju, so tudi v jeseniški železarni začeli uvajati PIV metodo, kar pomeni, praktično izobraževanje vodilnih oseb v tovarni. Imeli so že 19 enotedenskih tečajev, katere je absolviralo nad 150 vodilnih uslužbencev. V kratkem pa bodo začeli tudi s sestanki, katerih namen je utrjevati in izpopolnjevati znanje, pridobljeno na omenjenih tečajih. Sestanke bodo imeli toliko časa, dokler ne bo celoten kolektiv jeseniške Železarnice osvojil to novo metodo.

Večina udeležencev je izredno zadovoljna z ročnostjo nove metode. Boris Bem, glavni delovodja odpreme v predelovalnih obratih, je ob zaključku tečaja napisal: »Ko sem prišel, sem imel slabe občutke. Po prvih urah pa sem spoznal, da je ta metoda dobra.

Zadnji čas je, da smo jo uvedli, ker daje pravičen odnos do človeka.« Takih in podobnih izjav bi lahko navedli še več. Vsak udeleženec tečaja zapiše, ob zaključku, svoje mnenje.

Čeprav je ta metoda nova stvar, je na Jesenicah dobila že kar precej pristašev, seveda pa so med kolektivom tudi ljudje, ki mislijo, da že dovolj znajo. Pa nič zato. Razvoj gre naprej. V jeseniški železarni so začeli proučevati program, ki je namenjen sposobnostim poučevanja. Ta metoda danes že omogoča, da si lahko ves vodilni kader, razen svojega strokovnega znanja, razvije in pridobi tudi sposobnost, kako voditi človeka, kako izboljšati odnose med ljudmi, kako pristopiti in razumeti svoje osebe, skratka, kako naj obučje z ljudmi vodilna oseba v podjetju.

PIV metoda pa ne uči samo, kako pristopiti k človeku, temveč tudi, kako naučiti človeka v čim krajšem času delati, da bo njegovo delo kvalitetno, varno in lažje. Posebno varnost pri delu, pomeni za jeseniško Železarno, ključno vprašanje. Z uveljavljanjem te metode pa bodo lahko znižali tudi število nezgod na minimum. Tečaji, ki

so se končali, so pokazali potrebo po takem izobraževanju vodilnega kadra.

—R—o

PIV metoda tudi v Železarni na Jesenicah

Beležka

Klanjam se — Samo plačajte!

Pravijo, da je v Bunker baru na Bledu lepo in prijetno. Enkrat si velja tudi to pogledati. — Na videz je bilo res vse v najlepšem redu, je pravega razpoloženja ni bilo.

Violinist se ni mogel ločiti od štirih gostov tam pri sprednji mizi. »Samo naročajte, vse vam lahko zaigram.« Pohvalo zasluži, dobro je igral. Toda — marsikoga se je polotila zaspanost — vsi pač nimamo istih želja. Sem in tja je godba zaigrala kak valček ali polko, potem pa — spet po želji. Gostje so postali pozorni na one štiri. Seveda — inozemci — Nemci. Violinist je bržčas pričakoval tisočake, morda celo devize. Kaj mu mar ostali gostje!

Kmalu so oni oboževanci odšli. Nasmehani obraz violinista je kazal, da je bilo plačilo dobro. Ni vedel, kako bi se čimbolj »vjudno« poslovil od njih. Za stiskanjem rok, prisiljenimi nasmeški, pokloni, ki niso bili prav nič na mestu, še... »Danke vielmals! Aufwiedersehen, kommen sie bald wieder!«

Potem pa... »Se zadnji ples in nasvidenje jutri zvečer.« Torej je bil večer le za tiste štiri, ki so še posebej plačali glasbo. Razumem, da zaigrajo po želji tri, štiri komade, nepravilno pa se mi zdi eno družbo zabavati ves večer.

Ne vem, morda smo naleteli na izreden primer, verjetno pa taki primeri niso tako redki.

Lj.

Naš razgovor

Kaka sem postal dober strellec

Stane Košnik pripoveduje

Ko se vsa Gorenjska pripravlja za proslavo 30-letnice slovenskega strelskega športa ne morem mimo tega, da se ne bi pogovoril s človekom, kot je Stane Košnik, ki je edini ostal zvest strelskemu športu vseh 30 let.

Staneta sem pred dnevi obiskal v tovarni »Sava« v Kranju, kjer je zaposlen. Ob mojem prihodu je imel polne roke dela, tako da me skoro ni opazil, ko sem stopil v njegovo pisarno. Po moji krajši razlagi, zakaj sem prišel, sem kaj hitro spoznal, da Stane o sebi ne govori rad, zato sem ga začel nadlegovati kar z vprašanji.

— Ste vi po rodu Kranjčan?

— Kranjčan pravzaprav nisem, živim pa v Kranju že 40 let. S starši sem prišel v Kranj še kot otrok leta 1915. Ko je Italija stopila v vojno, smo so morali izseliti iz Gorice, kjer smo živeli. V Kranj se je preselila vsa družina. Oče je bil profesor. Zaradi gmotnih razmer v družini sem moral šolanje prekiniti v 6. razredu gimnazije. Nastopil sem službo v Kranju kot bančni uradnik.

— Kdaj ste se pričeli ukvarjati s strelskim športom? — sem ga radovedno vprašal.

— Puško sem vzljudil še kot otrok. Leseno sem kasneje zamenjal za pravo vojaško.

— Znano mi je, da ste bili ustanovni član prve strelske družine na Gorenjskem. Ali bi mi lahko povedali, kako ste družino ustanovili?

— V tem času je imel Kranj samo eno kavarno. Ob večernih urah smo se Kranjčani ponavadi zbirali v njej. Tam smo se spoznali tudi z Jožetom Peharcem, ki nas je ob pripovedovanju o streljanju tako navdušil za to vrsto športa, da smo bili fantje kar

nori od veselja. No, in ustanovili smo strelsko družino.

— Slišal sem, da ste bili močan stebel kranjske strelske družine.

— Res je, da sva bila najbolj vztrajna z mojim pokojnim prijate-

STANE KOŠNIK

ljem Hinkom Ločniškarjem. Aktivni in zaslužni pa so bili tudi drugi. Res je tudi to, da sva bila z Ločniškarjem dostikrat sama na strelišču ter tek-

movala in tudi odborove seje sva sama imela.

— Ali bi mi lahko povedali, kako ste postali tako dober strellec?

— To lahko postane vsakdo. Seveda mora imeti dobro oko, mora biti vztrajen, potrpežljiv in hladnokrven in ne sme zanemarjati tudi strelskih vaj. Slednje je meni največ omogočilo, da sem dosegel dobre rezultate na vseh tekmovanjih, ki smo jih organizirali kranjski strelci ali drugod.

— Verjetno ste si s svojimi uspehi priborili precej odlikovanj?

— Na tekmovanjih sem si nabral toliko praktičnih nagrad, da jih ne bi mogel naštet. Nekaj jih je še doma, ostalo pa so mi otroci pogubili. Nekaj mi jih je pogubila tudi žena. Strelskih medalj sem si priboril kar lepo število. (V šal mi je dejal, da bi jih bilo gotovo za dobro kapo, če bi zbral vse.) V letu 1936 in 1939 sem dobil najvišje strelsko odlikovanje od Ministrstva narodne obrambe kot dober strellec in zaslužen strelski organizator. Okupator nam je onemogočil nadaljnje strelsko udejstvovanje, — je nadaljeval.

— Ko se je po osvoboditvi obnovila strelska organizacija, sem se tudi jaz vključil in takoj pričel tekmovati z vojaško in zračno puško. Pred vojno z zračnimi puškami nismo streljali. Po vojni sem so oprijel tudi te puške in mi gre kar dobro. Nekdaj tudi strelskih sodnikov nismo imeli. V letošnjem letu pa sem tudi jaz napravil izpiti za strelskega sodnika.

Stane mi je vedel povedati še marsikaj zanimivega, tako da se je pogovor zavlekel v pozne popoldanske ure.

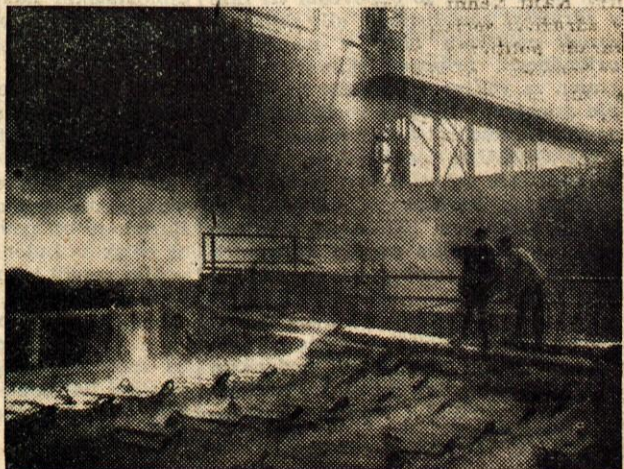
R. Carman

Predstavnika londonske občine na obisku v naši državi

Jesenice, 29. avg.

Včera je prispel na obisk v našo državo predstavnik londonske občine Mr. Ohawej, ki se bo mudil nekaj dni v Jugoslaviji. Na Korenskem sedišču sta gosta sprejela in mu želela dobrodoščilo predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice Maks Dolinar ter predsednik Okrajnega ljudskega odbora Sarajevo Ljubo Kojca. Predsednik jeseniške občine je povabil gosta na zakusko v hotel Korotan na Jesenicah.

Prehod
plavža
na
Jesenicah

NAŠE PROSLAVE

Slavnostne akademije naj bodo spomin na junaško borbo in odraz časa, v katerem živimo

V zadnjih letih je opaziti, da pri občinstvu pada zanimanje za prireditve ob prilikah raznih prisolav. Z dobro agitacijo in pismenimi vabili (ki so precej draga) sem in tja še uspe pritegniti poslušalce, v nasprotnem primeru — odziva ni. — Kaj je temu vzrok? Ali so postali delovni ljudje do praznikov brezbržni? — Ne! — je edini in pravilni odgovor.

Kdo je torej kriv, da so tudi dobre akademije slabo obiskane? Odgovor je samo eden: prireditelji! (Istega mnenja je tudi jeseniški pisec članka »Kako praznovati« v »Glasu Gorenjske« z dne 10. avgusta t. l.).

Po letu 1945 so imele slavnostne akademije neki smisel, izvajanje je bilo kvalitetno, vsebina je imela svoj čar. Nasprotno temu pa so v zadnjih letih skoraj povsod (tudi v večjih krajih) proslave slabo pripravljene, vse je zmašeno na hitro roko, včasih celo v nekaj urah — kot bi ne vedeli, kdaj so v letu državni prazniki. Programi so večinoma stereotipni — nič novih prijemov.

IZVAJANJE NEDOŽIVETO

Izvajalci se pogosto pripravljajo z neko naveličanostjo (samo da zadostijo tradiciji), recitatorji so nepravilno — pesmi po večini bere, isto tako tudi odlomke iz proze in še to slabo, izvajanje pa je z redkimi izjemami slabo, nedoživeto. Programi so v veliki večini zbrani po kopitu »kder že kaj zna« — zato ni nobene stilnosti; slavnostne akademije se kljub dobri volji izrode. Resno se bojim, da utegnejo postati te akademije sčasoma slabi »pestrici večerj«.

IZJAVE NAŠIH BORCEV

Ob neki priliki smo o tem vprašali debatirali, pa se oglašali nek prvoberci: »Zelo rad prisostvujem slavnostnim akademijam, pa po pravici povem, da nisem na jasnem, kaj hočejo? — Praznujemo Dan zmage in prepričan si, da boš v pesmih, prozi in glasbi doživel nekaj našega, nekaj, kar nas spominja na veselje in trpljenje našega naroda. Bore malo programa je takega; vse drugo je mešanica raznih pesmi, opernih in operetnih arij, ki nimajo z našo borbo ničesar skupnega.«

TE DNI PO SVETU

LONDONSKA KONFERENCA o sueskem vprašanju se je končala veliko bolj mirno in trezno, kakor pa se je bila začela, v vzdušju, ki ni obetalo kdo ve kakšnega pomirjevalnega stališča zlasti s strani Velike Britanije in Francije.

Konec je bil tak, da so izvolili odbor petih držav, ki bodo tolmačile stališče večine udeležencev londonske konference ne posredno egiptovskemu premieru Naserju, in sicer v Kairu.

Odgovor na predlog, ki so ga poslali s tem v zvezi Naserju, so pričakovali zahodni krogi z izrednim zanimanjem. In ta odgovor je prišel. Vendar ni tako kakor so si ga morda nekateri želeli, marveč je izredno pomirjevalen. Naser je sprejel predlog o tem, da bi se razgovarjal z odborom petih, vendar brez kakršnih koli obveznosti za eno ali drugo stran. — Že samo dejstvo, da je egiptovski predsednik Naser privolil v razgovore dokazuje o skrajno vroči želji, da bi se problem Sueskega prekopu rešil zadovoljivo in na miren način. Seveda pa predsednik Naser odklanja kot podlago za razgovore o sueskem vprašanju Dullesov predlog in meni, da bi bilo treba najti realnejše osnove. Vsekakor lahko sodimo, da se je po zelo mučnem gmenju vili ploha, za katero pa je precej upanja, da bo kmalu prenehala.

V ITALIJI vse kaže, da bo prišlo do tesnega zblizanja med socialistično in socialno-demokratsko stranko. V tem smislu je dal izjavo že tudi vodja italijanske politične stranke PIETRO NENNI. Po njegovi sodbi ne bo združitve obeh strank pomenila »senzacionalnega« razdora med socialistično stranko in Komunistično partijo Italije. Kajti Nenni je napovedal tri faze v združitvi socialističnih sil: zblizanje zaradi političnih borb v neposredni prihodnosti, priprava skupnega programa za volitve v letu 1958 in nazadnje ponovna združitve socialistične in socialno-demokratske stranke.

NA CIPRU je zopet »vroče«. Ponovno so začele pokati puške in strojnice. Guverner Harding je dejal, da je bila pripadnikom EOKA dana priložnost, da omogočijo pogoje za pomiritev na otoku, vendar pa da je le-ti niso izkoristili.

Britanske oblasti so ponovno uvedle represalije na otoku. Omejile so svobodno gibanje sedanemu poglavarju pravoslavne cerkve na otoku Antimiosu. Srdito, da je bil v zvezi s pripadniki EOKA.

MNENJA PRIREDITELJEV

Vsi tarnajo: ni denarja, težko je dobiti izvajalce, nekateri bi sicer radi sodelovali, pa niso zaželeni, drugi pa spet brez »nagrade« še s prstom ne ganejo.

»Z dobro voljo je moč marsikaj ustvariti. Denar za proslave mora biti in zdi se mi, da nekateri podcenjujejo prednost prireditev, če jih pripravijo domači izvajalci. Povabiti Filharmonijo ali Radijski orkester je sicer lahko (to stane od 100 do 150 tisoč dinarjev), toda čemu tako visoki stroški? S tem pa nočem reči, da simfonij ni treba poslušati — nasprotno — pohvalno je to, trdim le, da pri gostin ne pride v poštev problem denarja, ki ga za domača društva ni.

Dolžnost vsakega državljanja je, da na teh akademijah (če je povabljen) po svojih sposobnih sodeluje brezplačno.

no, društvo pa naj bo za dobro pripravljeno akademijo primerno nagrajeno.

Pred nami je 20-letnica štrajka tekstilnih delavcev in dalje ustanovitev nove Jugoslavije — 29. november.

Pustimo stari način prisolav, dodajmo novih idej, tehnično jih pripravimo učinkovite, brez nepotrebnih odmorov in capljanja nastopajočih z odra in na oder, vsebino prilagodimo pomenu praznika, pa bodo slavnostne akademije zanimive. Izvajalci naj res doživljajo tako, da bodo poslušalci čutili isto kot glasbenik, pesnik ali pisatelj, ki je delo napisal, pa bo publika v naših dvorinah spet zaživela.

BENO DEZMAN

Op. ur.: Zanimivo bi bilo, če bi se k temi »Naše proslave« priglasiili z novimi predlogi tudi drugi — posebno iz vrst naših borcev.

O čem naj bi tudi razpravljali DS in UO tržiških podjetij

UREDNIŠTVO in bralci

V Trzinu težijo za tem, da bi imeli kar najboljšo prometne zveze z Ljubljano. Prav je to! Toda brez dvoma bi morali tudi pomisliti na vse tiste delavce in delavce, ki prihajajo dnevno na delo v Trzin iz bližnje in dalj-

Zakaj je jeseniški letni kino zaprt?

Letni kino na vrtu Delavskega doma na Jesenicah v letošnji sezoni opravlja Kinomatografsko podjetje Jesenice. Podjetje si je tudi preko zime izposodilo kinoprojektor, ki je last Svobode, in ga uporabljajo na Koroški Beli. Upravni odbor Svobode »Toneta Cufarja« na Jesenicah je poslal kinomatografskemu podjetju račun za plačilo najemnine za projektor 5000 dinarjev mesečno. Delavski svet je pristal na plačilo za odtegljaj za popravilo na kinoprojektorju in zvočniku ter sklenil, da s 1. 8. 1956 prekine predvajanje filmov v Letnem kinu.

Ali je prav, da je podjetje prenehalo s predvajanjem filmov kar sredi sezone? Verjetno je pričakovalo brezplačno uporabo projektorja kakor tudi vrta z opremo ter električno razsvetljavo. DPD Svoboda »Toneta Cufarja« bi opravljal letni kino sama, če bi ji kino-podjetje povedalo, da samo nima interesa. Najemnine okrog 500 dinarjev za enkratno predstavo — za kinoprojektor, vrt z opremo ter električno razsvetljavo prav gotovo ni pretirana.

Torej je vzrok tišine na vrtu Delavskega doma Kino podjetje in ne Svoboda z Jesenic. L. B.

nje okolice, neoziraje se na to, kakšno je vreme.

V Trzinu se vozijo delavci iz Kovorja, Loke, Hudega, Zvirč, Pogore, Visoč, Padič, Leš, Palovč; nadalje iz Križ, Reten, Sebenj, Ziganje vasi, Seničnega, Veternege; pa tudi iz Podlublja, Doline, Loma in še nekaterih bolj oddaljenih naselij.

Največ delavcev, ki prihajajo iz teh krajev na delo v Trzin, jih je zaposlenih v Bombažni predilnici in tkalnici, tovarni obutve »Peko«, tovarni usnja »Runo«, Tovarni finega pohištva in v lesno-industrijskem podjetju.

Medtem ko lahko le tisti, ki stanujejo v Dupljah, Podbrezjah in Ziganji vasi, prihajajo v Trzin z vlakom, morajo vsi ostali uporabljati kolesa. Toda vožnja s kolesi je zlasti v slabem vremenu močno otežkočena, pozimi pa celo nemogoča.

Ali se ne bi dalo rešiti tega vprašanja z razumevanjem omenjenih podjetij, ki naj bi s pomočjo Občinskega ljudskega odbora in tudi ostalih, kupila dva ali tri avtobuse, ki bi prevzeli vožnjo v vse smeri, ne oziraje se na to, iz katerih krajev imajo posamezne tovarne največ delavcev.

Zgled skrbi in razumevanja za de-

Male asanacije v Kamniku

Preskrba prebivalstva z zdravim pitno vodo je v kmečkih in gorskih predelih kamniške občine razmeroma še vedno slaba. Občinski odbor društva Rdečega križa je imel v načrtu mnogo malih asanacij v vasi, zlasti v predelih Tuhinjske doline, pa jih zaradi pomanjkanja sredstev ni mogel izvršiti. V Palovčah je pod šolo studenec, kamor se steka deževnica s koiovoza, otroci pa pijejo to vodo. Z majhno količino cementa bi lahko zagotovili šolarjem zdrav pitno vodo, kar pa najbrž letos še ne bo izvedljivo.

LJUDJE IN DOGODKI

Pred obiskom uglednega gosta

Dr. Sukarno - indonezijski premier obišče Jugoslavijo

Aktivna koegistenca danes v svetu ni več tuj problem. Ne le da se je uveljavila kot oblika sožitja med narodi, ki je možno tudi ne glede na družbeno-politično ureditev posameznih držav, marveč je postala v očeh trezno in svobodoljubno mislečih ljudi nujnost današnjega časa.

Zelo pomembno vlogo pri tem imajo prav državniški obiski, ki z razgovori na »najvišji ravni« velikokrat pripomorejo k rešitvi problemov, ki bi jih sicer dolgotrajno reševali po diplomatskih kanalih.

V septembru bomo v Jugoslavijo ponovno pozdravili enega izmed visokih gostov iz daljnje azijske dežele, predsednika republike Indonezije dr. Sukarno, ki se prav te dni mudi na uradnem obisku tudi v Sovjetski zvezi.

Ko se je predsednik republike Tito mudil lansko leto pozimi v Indiji in Burmi, je bil povabljen tudi na uradni obisk v Indonezijo, vendar se povabilu zaradi pomanjkanja časa takrat ni mogel odzvati.

Dr. Sukarno prihaja v Jugoslavijo na uradni sedemdnevni obisk, kjer se bo spoznal s predsednikom Titom in ostalimi visokimi jugoslovanskimi voditelji. Prav nobenega dvoma ni, da bosta državnik izmenjala misli in

pogleda na splošni mednarodni položaj. Razpravljala bosta bržkone tudi o vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. Dosedanje izkušnje po državnih obiskih kažejo, da so se odnosi med državami po osebnih stikih v marsičem izboljšali in tudi poglobili.

Indonezija ima danes v svetu prav gotovo nemajhno vlogo. V svoj težnji za neodvisnost in svobodo (del države je sicer še vedno pod tujo oblastjo), je prav naši državi zelo blizu. Indonezija ima velik ugled tudi med državami Azije in Afrike, saj je ena izmed podpisnic načel, sprejetih na Bandungški konferenci.

Ta osemdeset milijonska država, ki si je v vsaj leta 1945 priborila neodvisnost, katero so tudi Nizozemci leta 1949 priznali na vsem ozemlju, razen na Novi Gvineji, teži za popolno samostojnost in neodvisnost. In ta njena težnja je v današnjem mednarodnem položaju povsem razumljiva.

Indonezija si prizadeva upostaviti in zgraditi napreden družbeni sistem, ki naj omogoči ljudstvu kar največjo blaginjo. Še bolj kot vse drugo pa si Indonezija prizadeva za ohranitev miru v svetu in za sporazumevanje med narodi. — Prav na tej podlagi bo lahko dr. Sukarno, ob obisku v naši

20. obletnica Velike tekstilne stavke 16. IX. 1936 16. IX. 1956

Uspešne priprave po vsej Sloveniji

Kako veliko je zanimanje ljudi za proslavo 20. obletnice Velike tekstilne stavke Slovenije, se najbolje vidi pri prodaji spominskih značk. Čeprav so se značke začele prodajati šele v začetku prejšnjega tedna in jih je bilo nekaj več kot 30.000, so do danes že vse razprodane, mnogi, ki bi jih radi še kupili, pa so ostali brez njih. Zato je moral pripravljalni odbor brž naročiti še 17.000 značk, ki so že vse vnaprej naročene. V Mariboru je bilo poslanih 2000 značk in jih kljub temu hočejo še 2000. V kranjski občini je bilo razpečenih doslej 10.000 značk, vse pa kaže, da jih bo prodanih še več kot 3000. V loški občini so kupili značke prav vsi člani delovnega ko-

lektiva. Kaže torej, da se bo na proslavi v Kranju zbralo več ljudi, kot je predvideval pripravljalni odbor.

Na proslavo v Kranju bo vozilo, po dosedanjih podatkih in objavah sodeč, 6 posebnih vlakov, razen tega pa bo mnogo udeležencev prišlo z avtobusi in kamioni. Vse lastnike kamionov opozarjamo, da so prošnje za uporabo kamiona za osebni promet proste tako državnih kot občinskih taks.

Po dosedanjih prijavah se bo slovesnosti v Kranju udeležilo nad 30.000 delovnih ljudi samo z Gorenjske. Iz kranjske občine predvidevajo, da bo na proslavi 15.000 ljudi, z Jesenic 5000, Radovljice 2000, Loke 2000, Tržiča 2000. Na proslavo bodo prišli tudi delavci iz drugih krajev Slovenije. Iz Ljubljane se je doslej prijavilo za proslavo okoli 5000 ljudi, iz Maribora nad 2000, iz Celja 1000, iz Trbovelj 1000 itd.

Proslava 20. obletnice Velike tekstilne stavke v Kranju bo res množičen shod vseh delovnih ljudi iz Slovenije. S svojo udeležbo bo vsakdo pokazal, da ceni revolucionarne boje delavskega razreda v preteklosti in razume vse tisto, kar je delovnemu človeku dala zmagovita revolucija. —k

MOJSTRSKA ŠOLA NA JESENICAH razpisuje

vpis v metalurški in kovinarski oddelek tri letne Mojstrske šole.

Pravico do vpisa v Mojstrsko šolo na Jesenicah imajo tisti, ki so delali najmanj tri leta kot kvalificirani delavci ali obrtni pomočniki in so odslužili vojaški rok.

Prošnje, kolkovane z državnim kolekom za 30 din in občinskim kolekom za 30 din je poslati takoj na Mojstrsko šolo na Jesenicah.

Prošnji je treba priložiti:

1. Spričevalo o kvalifikaciji,
2. Potrdilo o najmanj 3-letni zaposlitvi.
3. Kratak življenjepis.

Tisti, ki uspešno končajo Mojstrsko šolo, dobijo spričevalo o zaključnem izpitu, ki daje kvalifikacijo industrijskega odnosno obratnega mojstra.

Podrobnejša pojasnila daje Mojstrska šola na Jesenicah.

Ravnateljstvo Mojstrske šole na Jesenicah.

TEHNIČNA SREDNJA ŠOLA LJUBLJANA metalurški delavski oddelek na Jesenicah

razpisuje

sprejem dijakov v I. razred metalurškega delavskega oddelka za šolsko leto 1956/57

Pravico do vpisa imajo tisti, ki so dovršili 4 razrede gimnazije, nižjo industrijsko, odnosno vajensko šolo, ali pa osemletko in so zaposleni v kakem metalurškem ali sorodnem podjetju.

Prošnje kolkovane z drž. kolekom za 30 din in obč. kolekom za 20 din je poslati takoj na Delavski oddelek ljubljanske tehnične srednje šole na Jesenicah.

Prošnji je treba priložiti:

1. Zadnje šolsko spričevalo,
2. Potrdilo o zaposlitvi,
3. Kratak življenjepis.

Šolanje traja štiri leta. Tisti, ki uspešno končajo šolo in položijo diplomski izpit, dobijo spričevala za diplomirane tehnika metalurške stroke.

Vodstvo del. oddelka

Ljubljanske tehnične srednje šole na Jesenicah.

doprinos odnosom med dvema deželama.

Da bi dali še večji poudarek krepitvi medsebojnega sodelovanja, sta se obe državi — Jugoslavija in Indonezija — sporazumeli in pred kratkim povišali poslaništvi v Džakarti in Beogradu na stopnjo veleposlaništev.

BESEDA, DVE O INDONEZIJ KOT DEŽELI

Za evropske pojme in razmere je Indonezija velika država. Že sama številka, ki označuje njeno površino (1.491.564 km²) vpliva spoštovanje do njene razsežnosti. To je država na otokih Sumatra, Java, deloma na Borneu in Celebesu ter Malih Sundskih otokih in Molukih.

V industrijskem pogledu se Indonezija krepko razvija. Bolj razvito je pač poljedelstvo, kar je značilno skoraj za vse azijske države. Le-to je najbolj razvito na Javi in Sumatri in še na nekaterih manjših otokih. Gojijo največ sladkornega trsa (proizvodnja znaša letno 10 milijonov ton), nadalje riž, čaj, kavo, tobak, kokosovo palmo, kininovec in kavčuk. Prav tako je ta država v proizvodnji tropiskih rastlin pomemben činitelj na svetovnem tržišču.

Indonezija je bogata dežela, vendar njenega bogastva še ne izkorišča jo polni meri. Zemlja skriva v svojih nedrjih mnogo rud, zlasti nafte in kositra.

Več kot polmilijonsko mesto Džakarta je politično, gospodarsko in kulturno središče Indonezije — države na otokih.

I. A.

DR. SUKARNO

krepitjo, zlasti na gospodarskem torišču. Zamenjava raznih strokovnjakov, pomorščakov itd., pa tudi iz leta v leto povečana blagovna izmenjava pomeni

GORENJSKI ZADRUŽNIK

Vsak napredni kmetovalec bo dal svojo zemljo kemično analizirati

Analiza zemlje - važen činitelj za pravilno gnojenje

Zemlja, ki jo mi danes obdelujemo, je nastala skozi dolga tisočletja iz kamenin, ki so se počasi razkrajale pod mnogimi vplivi. Zaradi segrevanja in ohlajevanja njenih sestavnih delov in delovanja vode, so se te kamenine počasi kručile in tako je nastajala združena plast zemeljske površine.

Ko so se pozneje pojavili še živi organizmi, se je ta proces razkrajanja še pospešil. Tvorila se je plast zemlje; deloma iz kamenin, deloma pa iz odmrlih živali in rastlin. Po dolgih obdobjih je nastala zemlja takšna, kakršno danes človek obdeluje. Tako je nastala zemlja na strmih predelih. Pri nas v dolinah pa je nastala tako, da je voda nanašala iz višjih leg drobne delce, ki so se v dolini usedali. Take zemlje so bogate, če so dovolj globoke.

Zemlja pa se še danes nenehno spreminja. Hranljive snovi se izpirajo v nižje sloje, kjer jih rastline ne morejo več doseči s koreninami; mnogo rastlinske hrane pa človek vsako leto odvzame s pridelki. Tako se zemlja iz leta v leto siromašča.

Da pa ne bi hektarski donosi stalno pojemali, je treba zemlji vrniti tisto, kar smo ji s pridelki odvzeli. Nekaj rastlinske hrane dajemo že s hlevskim gnojem, vendar je to nezadostno in se moramo poslužiti še dopolnilnega gnojenja z umetnimi gnojili.

Vse rastline niso enako zahtevne po hranilnih snoveh. Ene potrebujejo več fosfora, druge več kalija ali dušika.

VESTI

KREDITI ZA NAKUP CEMENTA

Vse zadružnike obveščamo, da je bil pred kratkim sprejet odlok, da individualni kmetijski proizvajalci, člani KZ lahko dobijo kredit za nakup cementa.

Višina kredita ne more biti večja od osnove davka od letnega dohodka.

Ta posojila se bodo vračala najkasneje v roku dveh let. Le posojilo do 25.000 din ne bo imelo daljši odplačilni rok, kot leto dni.

Vsak, ki zaprosi za posojilo, mora pred njegovim koriščenjem v Banki ali Zadružni hranilnici položiti vsoto 5% od višine odobrenega posojila. Za odobreno višino posojila bodo posilci dobili barirane čeke z označbo, da služijo izključno za nabavo cementa.

Posojilo se bo odplačevalo v polletnih obrokih, lahko pa se predvidijo tudi krajši plačilni roki.

Priporočamo vsem zadružnikom, predvsem onim, ki nameravajo graditi gnojnično jame, gnojlišča, silose ali druge gospodarske zgradbe, da se te ugodnosti poslužijo.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Drugi tabor obveznikov predvojaške vzgoje v Mojstrani

Dan je kratek

DEŽURNEGA!

Za železnimi vrati vojaškega taborišča na Velikem bregu so je sprehajal stražar, mlad, zagorel fant, ki so mu skodrani lasje silili izpod titovke.

»Rad bi govoril s komandantom taborišča!«

Poklical je prostega stražarja:

»Poišči dežurnega!«

Ko so ga našli, sem mu ponovil svojo željo. Vrnil se je hitro in mi odprl vrata. Takoj nato sem se že rodaval s komandantom, ki mi je asistiral taboriščni bolničar. Negotovo sem pogledal proti oknu, kjer je prav tedaj veter napejal sile, da bi odtrgal lepenko, nadomestilo za šipo.

PREPROSTO, A HIGIENIČNO

»Usoda teh barak je negotova, zato jih nihče ne popravlja,« mi je pojasnil komandant. Videl pa sem vsepovsod vzorno čistočo. Da za to še posebno skrb, sem zvedel tudi pozneje v razgovoru s bolničarjem. Odeje iztepavajo fantje vsako jutro in umivanju je odmerjen dober čas. Osebna higiena je sestavni del pouka.

CAS HITRO MINE

Čprav vstanejo že ob 5. uri in gredo spat ob 21. uri, je dnevni red tako pester, da nikomur ne ostaja časa. Do 4. ure, ko odidejo na sedemurno vsakodnevno vježbanje, morajo obvezniki opraviti jutranjo telovadbo, so umiti, zajtrkovati, se postrojiti in pozdraviti zastavo. Sledita dve uri kulturno-prosvetnega dela ter ena ura, ki jo posvečena čitanju časopisov in poslušanju radijskih oddaj. Po večerji je spet zbor, nato spuščanje zastave, ob 21. uri pa zaslužni počitek.

TELO SE KREPI

Pa ne samo pri vježbanju, ki traja sedem ur. Tu pač delajo vse, kar mora znati bodoči vojak JLA. Tudi streljajo. Komandant se je skromno pohvalil, da »odlično«. Mislim na prosti čas po kosilu. Fantje tedaj igrajo košarko, nogomet, rugby, preizkušajo svojo fizično moč z boksarskimi rokavicami in malim rokometom, umsko pa v šahu.

ZNANJE NARAŠČA

Namen tabora ni le ugotoviti poznavanje vojaških veščin; nasprotno ves

program dela je sestavljen tako, da bi obvezniki dobili v čim krajšem času čim širši pogled v celotno dogajanje pri nas. Tov. Majdič, sekretar OK ZKS Kranj, jim je predaval o razvoju socializma pri nas, o poteku NOB na Gorenjskem jim je govoril član Okrajnega odbora ZB NOV, tov. Smid pa jim je približal humane naloge, s katerimi se ukvarja Rdeči križ; razen tega so imeli tudi predavanje o ljudski tehniki in več drugih.

Vodstvo skrbi tudi za razvedrilo. Prav ko sem sedel za mizo, je klical dežurni po »kruhu«:

»Za kino-zbor!«

Gledat so šli Razdvojen srca, pretresljivo zgodbo Ivana Pirečnika. Pred kratkim pa so gledali fantastični film Vojna svetov, ki pa je po mnenju komandanta njihovo fantazijo le malo prehujo razburil.

NAPREDEK JE OČITEN, PA TUDI TEŽAVE SO

V teh 14 dneh — so vsi udeleženci vidno napredovali v disciplinah. Ne smemo pa pozabiti, da disciplina v naši armadi ni neka formalistična to-

Rn

V zadnjih dneh se živina z višinskih pašnikov umika v nižino

Potrjevanje semenskega žita in krompirja je končano

V teh dneh so v kranjskem okraju dokončale svoje delo komisije za potrjevanje posevkov. Največ je bilo potrjenega krompirja. Kmetje danes že poznajo vrednost potrjevanja. Vse bolj in bolj zahteva trg blago določene kakovosti, ki pa ima po drugi strani spet večjo vrednost za kmeta, ki to seme pridelava. Naravno je, da mora vložiti v to več truda.

Potrjevanje nudi kupcu jamstvo, da so lastnosti semena res takšne, kakršne si tudi kupec želi. Potrjevanje traja namreč prav skozi vso dobo rasti, ki jih na samem semenu ne moremo ugotoviti ampak le na posevku. Potrjevanje jamči za sortno pristnost, za sortno čistoto, za nepristnost vseh tistih boleznih, ki jih prenaša seme. Enako naj potrjevanje zagotovi, da je vsaj seme brez plevela.

Sortno pristnost je na semenu čisto težko ugotoviti. Ne velja to pravilo toliko za krompir, kot za žito in druge rastline. Zato iz samega semena še ne moremo določiti sorte. Vendar imajo v laboratorijih že sredstva in metode za določevanje posameznih sort. Za praktičnega poljedelca pa to ni dovolj. On mora vedeti, kako je rastlina prezimila, kako je odporna proti raznim boleznim in škodljivcem, kak-

šen pridelek daje, kakšne zahteve ima do zemlje in gnojenja, kakšna je praktična uporabljivost za gospodinjstvo ali industrijske namene.

Zato pristnost sorte določamo prav na posevku — njivi. Primesi drugih sort, n. pr. ovsja smrekarja v sabljariju, se lažje ugotovi kot pristnost druge sorte. Osnovna zahteva je vedno tudi izenačenost vseh kvalitete semen.

Na vse to so priznavalci gledali tudi v letošnjem letu. Znano je, da so zahteve za semensko blago iz leta v leto strožje. Zato so pridelovalci marsikje tudi godrnjali, vendar povsod neupravičeno, saj se prav tisti, ki godrnjajo, nočejo držati pogodb, ki jo imajo s semenskim podjetjem. Če zlasti letos vsi radi prodajo svoj krompir kot semenski, je prav, da priznajo, da so premije, ki jih dobe na račun semenske kvalitete, nagrada za vloženo delo, ne pa špekulantski zaslužek. Interesentov za pogodbeno razmnoževanje semen je iz leta v leto več, saj se seme lahko in dobro prodaja, zato bodo odpadli tisti, ki z različnimi izgovori pregovarjajo semenarje in priznavalce, če jim ti izločijo posevke. Kontrola semen kaže vsako leto prav na tiste pridelovalce semen, ki niso vredni svojega prvega ali drugega razreda.

Drugič pa kaj več o rezultatih potrjevanja, o najboljših pridelovalcih in o semenu, ki ga imamo na razpolago.

Ing. M. G.

JUGOSLAVIJA IN ZDA STA SE SPORAZUMELI O UPORABI DENARNIH SREDSTEV ZA DVIG KMETIJSTVA

Vladi Jugoslavije in ZDA sta objavili sporazum o uporabi 2.030.900.000 dinarjev (6.800.000 dolarjev) iz kontrapartitnega fonda za dvig kmetijstva v naši državi. Denar bo uporabljen za gradnjo dveh velikih hladilnic v Beogradu in Zagrebu, za moderno mlekarstvo v Zemunu in za dva projekta, ki bosta služila za dvig kmetijske proizvodnje.

Kontrapartitni znesek izhaja iz dolarske pomoči, ki so jo ZDA dale Jugoslaviji v l. 1952/53 in 1953/54.

gost, temveč je zavestna in temelji zlasti na spoštovanju vojaških starešin.

Hudo pa je z jezikom. Fantje so doma največ iz kmečkih okolišev kranjskega okraja in srbohrvaščine ne znajo. Ena tretjina je takih med njimi, ki razumejo še, odgovore pa »stilizirajo« v »jugoslovanski« krepko pobarvani z našim gorenjskim narečjem.

Pozna se tudi, da vsi ne zasledujejo dnevnega časopisja. Tako se je znašlo vodstvo tabora pred veliko odgovornostjo, da v kratkem času razgrne pred obvezniki velikanski napredek naše dežele v industrializaciji in elektrifikaciji in v ustvarjanju pogojev za boljše življenje sploh, da jih seznani z napore našega vodstva za udržiteljski miru v svetu in s celotnim dogajanjem doma in po svetu.

SPLOŠNO ZADOVOLJSTVO

Sicer pa so s potekom tabora vsi zadovoljni. Zelo jim je všeč, da imajo njihova kantina tako malo prometa. »To je za nas dokaz, da je hrana dobra in da je dovolj,« je pripomnil ekonom tov. Oblak, ki je prav tedaj vstopil. Komandant je prepričan, da bodo obvezniki III. letnika dobro opravili izpite, ki jih čakajo ob zaključku. Tudi mi se pridružujemo temu njegovemu prepričanju, kandidatom pa želimo mnogo uspehov!

J. S.

Tedenski gospodarski komentar

Zbirna skladišča kmetijskih pridelkov

S prenosom odkupa na kmetijske zadruge je prišlo tudi do problema vskladiščenja blaga. Dogajalo se je namreč, da pogosto pošiljke ni bilo mogoče kompletirati le s proizvodi, ki so bili trenutno na skladišču. Pogosto se tudi dogaja, da odkupljena količina blaga ne ustreza niti po količini niti po kvaliteti. Zavoljo tega smatrajo, da je treba v posameznih centrih osnovati zbirna skladišča, tako imenovana zbirališča blaga. Naloga teh zbirnih skladišč naj bi bila v vskladiščenju blaga, kompletiranju pošilk in v morebitni predelavi in dodelavi kmetijskih proizvodov.

Vprašanje je, kakšen delokrog bodo imela takšna zbirna skladišča? — Dosedanja še veljavni predpisi so bili izdani še v času, ko je bil celoten odkup usmerjen preko odkupnih podjetij od postaja, zategadelj je razumljivo, da so ti predpisi temu položaju tudi ustrezali. Medtem pa imajo danes posamezni ljudski odbori različna gledišča na funkcije teh novih skladišč.

V glavnem obstojata dve gledišči o vlogi teh skladišč: prvo, da se v njih izvršujejo le skladiščno-tehnične operacije in drugo, da se v njih opravljajo tudi nekateri komercialni posli.

V bodoče naj bi skladišča ne obstojala le poleg odkupnih postaj kot doslej, temveč bi jih mogle podpirati tudi direktcije veletrgovinskih podjetij na ozemlju več občin, ali celo po vsej Jugoslaviji in to ne glede na še obstoječe odkupne postaje ali zadružne organizacije, ki se bavijo z odkupom.

Taka skladišča — tako je mišljeno — so docela tehnične značaja in bi bila odvisna od veletrgovinskih podjetij, ki so jih bila osnovala.

Če se poslovanje skladišča postavi na tako osnovo, tedaj bi bilo moč pristopiti k ustanavljanju brez odobritve ljudske oblasti. Najvažnejši pogoj za njihovo delo bi bilo izpolnjevanje sanitarno-tehničnih predpisov. Tovrstna skladišča ne bi imela pravice niti do odkupovanja kmetijskih pridelkov, niti do sklepanja kakršnihkoli komercialnih poslov z zadrugami, posestvi in zasebniki.

Zagovorniki tega mišljenja smatrajo, da današnja organizacija odkupa kmetijskih pridelkov povsem odgovarja trenutnemu stanju. Kmetijske zadruge so prevzele celoten odkup in mimo tega tudi vse ostalo poslovanje okrog odkupa blaga. To pomeni, da nosilec odkupa ni treba podvojiti.

Zvezo med proizvajalcem in kupcem blaga bo vzdrževalo podjetje s svojimi ljudmi, ki jih bo poslalo na teren ali pa bo v skladišču zaposlen uslužbenec, ki bo mogel skleniti pogodbo samo na temelju posebnega pooblastila tudi za račun podjetja.

Po drugem mišljenju bi mogla opravljati skladišča tudi komercialne posle. V tem primeru bi imela pravico za sklepanje kupo-prodajnih pogodb blaga tudi z zadrugami in podjetji socialističnega sektorja. Tu je prišlo do vprašanja, ali naj se trgovska mreža v prometu s kmetijskimi pridelki naslanja v glavnem ali izključno na zadruge.

Smatrajo, da bi bilo moč vsakodnevni stik z zadrugami in proizvajalci blaga bolj vzdrževati z uslužbenecem v zbirnem skladišču, nego s pošiljanjem ljudi s sedeža podjetja, po telefonu ipd.

Obstojata pa še eno mišljenje, ki se v glavnem sklada s prvim, t. j., da imajo skladišča bolj tehnični značaj. Le-ta bi mogla vzdrževati z zadrugami tudi komercialne zveze. V tem primeru bi šef skladišča spremljal realizacijo pogodb, ki jo je sklenilo njegovo podjetje.

(JUGOPRES)

Karla Bulovec - Mrak na Gorenjskem

Znana slovenska umetnica, Karla Bulovec - Mrak, ki je bila rojena na Bledu in je lani praznovala svojo šestdesetletnico, razstavlja tokrat prvič v svoji ožji domovini. Od 18. avgusta dalje so bila njena monumentalna dela (24 risb in 2 kipa) razstavljena v Radovljici, po 31. avgustu pa bodo prenešana v Kranj.

Izbrana dela pripadajo časovnemu razponu med leti 1923 ter 1956 in pri-

KARLA BULOVEC — MRAK: SAHIST

kazujejo neke vrste ožjo retrospektivo ustvarjanja te naše, poleg Ivane Kobilce, gotovo najmarkantnejše umetnice. Portreti kulturnih delavcev (Finčgar, Murko, Skrbinšek, Mrak, Gelč Jontezova, Mihelič, Cargo, Cita Potočarjeva), »Alpinistka Copeland«, »Punčka z lutko«, »Pionirka Barica«, »Gorenjka s pečco«, dve v smrtnih krčih spačeni mucki in končno cvetlice označujejo trojni pristop Karle Bulovec k obravnavanju vedno iste življenjske biti, pa najsi bo le-ta zajeta v forme človeka, živali ali rastline. Velikopotezni realizem, križan z impresionistično obdelavo površine (tako v risbah kot kipih) in subjektivnim pojmovanjem (ali predelovanjem) objektivnih danosti — to pa bi bila približna slogovna opredelitev za dela Karle Bulovec - Mrak. V risbah iz zadnjih let se pojavlja neke vrste nežnost, katere v prejšnjih »moških« stvaritvah umetnice ni bilo opaziti.

STEFAN ERZEN

Delo izobraževalno-umetniškega društva „Straža“ Olševk je vredno posnemanja

Le malokje je kulturna dejavnost tako razgibana kakor v Olševku. Vsačani so že pred vojno zgradili manjši prosvetni dom in tak je ostal vse do danes. Med vojno in več let po njej ni za dom njihče skrbel, tako da je

Vesti iz PG

Obnova Cankarjevih »Hlapcev«, v režiji Slavka Jana, bo kmalu pri kraju. Minul tork pa so v režiji Mirka Mahniča začeli s študijem Linhartove komedije »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Gorenjsko gledališče se bo utemeljitelju slovenskega gledališča poklonilo s posebno pozornostjo. Režijski koncept »Matička« bo povsem nov — gorenjsko domačijski. Brez dvoma bo ta predstava vsebovala poseben čar prav sprčo gorenjske govore, v katero je režiser preliel »Matička« in s tem dogajanje determiniral v pristno gorenjsko okolje.

Bralce našega lista bo gotovo razveselilo tudi dejstvo, da bo Prešernovo gledališče gostovalo s Cankarjevimi »Hlapci« po Gorenjskem, in sicer v Trzinu 11. septembra, na Jesenicah 14. septembra, v Kranju bo slavnostna predstava 16. septembra, v Škofji Loki pa 16. septembra. Za ostale kraje trenutno še ne moremo navesti točnih datumov. Na vsak način bi bilo prav, da se vsi večji kraji na Gorenjskem seznanijo s tem edinstvenim slovenskim delom, ki ga danes cenijo tudi izven naših meja.

Upriporitev, ki bo sledila »Matički« bo bržčas moderna francoska drama Armanda Salacrouja, ki smo jo bili napovedali že v pretekli sezoni. Delo bo režiral član Drame ing. arh. Molk. Do spremembe vrstnega reda utegne priti samo v primeru, če bosta dva člana našega ansambla sodelovala pri novem slovenskem umetniškem filmu v režiji Igorja Pretnarja. Ta dva srečanja sta Anka in Laci Čigoj. Metod Mayr, ki je prav tako uspešno opravil avdicijo, pa se bržčas zaradi boleznine bo mogel odzvati vabilu.

Ob koncu naj omenimo, da se je vpisovanje abonmajev že pričelo. Podrobnejši prikaz abonmajev bomo objavili v našem listu prihodnji petek.

Nova knjiga o gorenjskih partizanih

Sredi avgusta letos je izšla v založbi »Gorenjskega tiska« knjiga Ivana Jana Srečka »Med gorenjskimi partizani«, ki so jo z veseljem pozdravili predvsem bivši gorenjski borci, z zanimanjem pa jo bodo vzeli v roke tudi drugi bralci in vsi tisti, ki se zanimajo za zgodovino narodnoosvobodilne vojne in ki jim je čas, ko smo se Slovenci otresli tradicionalnega hlapčevstva, blizu.

Ivan Jan - Srečko kot pisec dokumentarnih partizanskih reportaž in črtic ni neznani. Njegovo ime smo v povojnih letih srečali večkrat v »Borcu« in v drugem tisku. S to knjigo pa se je avtor predstavil z urejeno zbirko svojih spominov ali zapiskov, ki jih je napisal po pripovedovanju drugih. Knjiga ima precejšnjo dokumentarno vrednost, ker ne ponavlja že v drugih podobnih knjigah publiciranih dogodkov, marveč jih dopolnjuje s še neobjavljenimi dogodki iz gorenjskega partizanstva, ki ga pa ta knjiga še vedno ni izčrpala, saj pravi avtor sam, da je njegova knjiga »le majhen drobec tistega, kar bi moralo biti o partizanstvu na Gorenjskem še napisanega«.

V prvem sestavku »Začelo se je« se avtor spominja začetkov okupacije in prvih voditeljev gorenjskega narodnoosvobodilnega gibanja in boja, kakor so narodni heroji Stane Zagar, Lojze Kebe - Stefan in Jože Gregorič - Gorenje ter drugih pomembnih voditeljev, kakor so bili član vojnega komiteja Jeseniškega okrožja in prvi politkomisar Cankarjevega bataljona in kasneje Kokrškega odreda Ivan Bertonec - Drinovc - Johan, Polde Stražišar, Stane Bokal, narodni heroj Matija Verdnik, Tomaž Godec, Viktor Kejžar, Karel Preželj, Albin Zemva, Jože Ažman, Jaka Rabič, narodni heroj Jaka Bernard, gorjanski prvoborci bratje Zvani in drugi. Ker je prvi sestavek splošnega značaja in nekaj uvod v naslednje sestavke, pogrešam vsaj med objavljenimi slikami gorenjskih partizanskih voditeljev slike Fr. Vodopivca, Toma Brejca-Pavleta, Maksa Krmelja in Lucijana Seljaka.

Pod naslovom »Le vkup, le vkup uboga gmajna« obuja avtor dogodke ob decembrski vstaji na Gorenjskem in dopolnjuje to obširno poglavje iz zgodovine NOB na Gorenjskem z opisom gorjansko-bohinjske vstaje.

S poglavjem »Nepozabni Jaka Bernard« riše avtor v reportažni obliki lik tega narodnega heroja in neustrašenega borca, na katerega je okupator razpisal 50.000 RM denarne nagrade in ki je bil po vojni v primerjavi z drugimi narodnimi heroji najmanj populariziran. Zato je Jan s to repor-

tažo, spretno in dobro napisano, izpolnil vrzel povojne partizanske dokumentarne publicistike.

»Komandant Boris in njegovi bratje« je sestavek o najvidnejših gorjanskih partizanih, o narodnem heroju Andreju Zvanu - Borisu in njegovih bratih, ki so v borbi padli vsi razen Janeza. Komandanta Borisa, ki ima junaško in pestro partizansko pot, smo poznali mnogi bivši borci. Padel je na Poreznu v zadnji nemški ofenzivi marca 1945. Pisatelj nam ga predstavi, kakršen je bil kot komandir čete leta 1942, potem kot komandanta Gorenjskega odreda. Pozimi 1944 je Boris postal namestnik komandanta Gorenjskega vojnega področja in kot tak padel.

»Herojska tragedija na Okroglem« je zamikala že vrsto piscev. Pod naslovom »Trinajstotica« jo je v Borcu obdelal že Vinko Hafner. Tudi Janov zapis o junaštvu mladih komunistov je zanimiv. Vsekakor pa je to snov, ki bo morda prej ali slej zamikala kakšnega romanopisca ali pa filmskega scenarista.

Dokumentarno vrednost ima sestavek »V Karavankah 1942. leta«. Dopolnjuje isto snov, ki jo je obdelal tudi France Konobelj - Slovenko v svoji knjigi »Pod Mežaklo in Karavankami so se uprli«. Zanimiv je sestavek o raztrgancih. Nekateri podatki iz tega sestavka bi bili vredni literarne obdelave.

»V Poključskem bataljonu« opisuje avtor svoja doživetja v tej ednici. V prvo polovico leta 1943 spada tudi sestavek »Nad Bohinjem«. V tem obdobju je gorenjsko partizanstvo doživelo nov razmah, katerega rezultat je bila ustanovitev »Prešernove brigade«. Njenemu nastanku in njeni junaški poti po Dolenjski posveča avtor poseben sestavek.

»Med terenci« je zelo zanimivo poglavje zlasti za Podkorensko dolino, kjer je bilo osvobodilno gibanje po decembrski vstaji 1941 zaradi objektivnih in subjektivnih vzrokov zelo šibko. Nadaljevanje tega poglavja je sestavek »Zadnji vzpon alpinista partizana Mihola«, v katerem se avtor spominja znanega gorenjskega alpinista Miha Ariha - Mihola, v obeh sestavkih pa ob enem opisuje medvojne razmere in odnos prebivalstva do partizanstva v Podkorenski dolini.

Tem sestavkom slede »S kurirji pod Stol«, »V Planinčevem bataljonu«, »Begunje in krvava Draga«, »Zopet v Gorenjskem in Kokrškem odredu«, »In spet so padali najboljši!«, »Davek za partizane«, »Nekaj o belogardizmu na Gorenjskem«, »Pod krinko, za vero in boga« z roko v roki z nacističnimi kr-

voloki, »Na Stajersko po orožje«, »Tvoja vas pod Stolum«, »Osvoboditev begunjske mučnice« in »Izpod Storiča v svobodo«. Ta del knjige se mi zdi najboljši. Ti sestavki so najbolj doživeto napisani, pestri po dogodkih, zapletih, ki jih je prinesel »uvožen« oboroženi belogardizem na Gorenjsko po spopadih v zadnjem letu vojne itd. Te sestavke bo prav gotovo vsakdo rad prebral.

Če se ozero še enkrat na celo knjigo, vidimo, da Janova knjiga ni zaokrožena celota, marveč zbirka partizanskih reportaž, vsekakor zanimivih in vrednih branja, ki jih je avtor kronološko uredil. Najboljši je tam, kjer je snov za reportaže doživljal sam. Knjiga je bogata tudi po partizanskih dokumentarnih fotografijah.

M. K.

Nove knjige

Bralce »Glasa Gorenjske« obveščamo, da je v založbi »Gorenjskega tiska« izšlo zanimivo delo Ivana Jana »Med gorenjskimi partizani«. V tej knjigi so zbrani vsi že objavljeni in neobjavljeni avtorjevi zapiski o partizanskem boju na Gorenjskem. Knjiga je bogato opremljena s slikovnim gradivom.

Knjigo lahko naročite v upravi »Glasa Gorenjske« - Kranj, Koroška 6. — Cena 500 din.

JOŽA VOVK: PESMI

Založba Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov LRS v Ljubljani je pred dnevi izdala pesniško zbirko Joža Vovka — »Pesmi«. — Cena brošure je 120 dinarjev.

Ameriški nacionalni balet [v Jugoslaviji]

V septembru bo Ameriški nacionalni balet na svoji turneji po Evropi obiskal tudi Jugoslavijo. Prej je ta ansambel nastopal pod imenom »The Ballet Theatre«.

NORA KAYE in JOHN KRIZA

Ansambel, ki ga tvori 45 plesalcev, bo prispel v Zagreb 3. septembra; naslednji večer bo nastopil v Hrvatskem narodnem gledališču.

Najvidnejši člani tega ansambla so: Eric Braun, Ruth Ann Loesun, Barbara Lloyd, Nora Kaye, Hugh Laing, Rosella Hightower, Lupe Serrano in Lucia Chase, ki je istočasno tudi direktorica ansambla.

V dneh od 10. do 14. septembra bo ansambel nastopal v Narodnem gledališču v Beogradu.

Film na ozkem traku

Pri nas je mnogo vasi in celih področij, kjer prebivalci zavoljo pomanjkanja kinematografov nimajo prilike videti umetniških filmov. Naša podjetja, ki izdelujejo kino-projektorje, posvečajo zato več pozornosti izdelavi 16 mm projektorjev, ki so cenejši in zlasti za vasi prikladnejši.

Upoštevač to dejstvo, sta distribucijski podjetji »Croatia« iz Zagreba in »Kinema« iz Sarajeva začeli z distribucijo umetniških filmov domače in tuje proizvodnje na 16 mm traku.

Ta akcija je od naših prebivalcev na podeželju toplo pozdravljena, kar kaže, da vzbuja film med podeželskimi obiskovalci precejšnje zanimanje.

»Croatia film« iz Zagreba opravlja tudi distribucijo »Filmskih novosti«, kopiranih na 16 mm traku. S predvajanjem filmskih novosti bodo naše vasi redno seznanjene z vsemi dogodki pri nas in v tujini.

S.

ŠPORT

Gorenjski prvak - DPD „Svoboda“ Stražišče

V torek popoldan je bilo v Trzinu ponovno finalno srečanje najboljših šahovskih moštev delavsko-prosvetnih društev z Gorenjske. Srečali sta se ekipi Trzinčanov in Stražiščanov. Letošnje šah. prvenstvo je na splošno pokazalo precejšen napredek v kvaliteti in množičnosti šaha na Gorenjskem, zlasti zanimivo pa je bilo odlično srečanje. Čeprav so šahisti iz Stražišča zmagali z visokim rezultatom 5½ : 2½, sta bili moštvi dokaj izenačeni.

Rezultati — Bavdek : Roblek remi, Fajon : Stefe remi, Bukovec : Stibelj 1:0, Kavčič : Kos remi, Berčič II : Keršič 1:0, Zbiljč : Brezovšek 1:0, Djordjevič : Meglič 0:1, Janhar : Korošar 1:0 (prvoimenovanji so iz Stražišča).

Kot šahovski moštveni prvak Gorenjske je DPD »Svoboda« Stražišče prejela prehodni pokal.

Najsvetlejša latorika slovenskega plavanja je prišla v Kranj

V nadaljevanju sporeda za slovensko plavalno prvenstvo so odplavali še tri discipline. Na 100 m hrbtno je zmagal Ljubljancan Goršič, čas 1.15,2. V ženski štafeti 400/100 m mešano so kranjske plavalke dosegle sigurno zmago, prav tako pa v moški štafeti 400/200 m prosto. Druga štafeta »Triglava« je prispela na cilj kot četrta in tako je Triglav osvojil prvenstvo z 9 točkami pred Ljubljano. To je prvič, odkar sploh imamo v Sloveniji plavalni šport, da je neka ekipa izven Ljubljane osvojila ta naslov. Končno stanje točk: Triglav 221, Ljubljana 212, Kamnik, Prešeren, Branik, Ilirija.

Proslava na Kamniškem sedlu

Na Kamniškem sedlu se je v nedeljo ob praznovanju 50-letnice zgraditve planinske koče kljub slabemu vremenu zbralo lepo število planincev. Ze na predvečer je bilo zbranih 110 gostov, ki so v koči prenočili. Tudi jutraj je v planinah lilo. Ob 10. uri dopoldne je otvoril proslavo predsednik Planinskega društva Kamnik tov. Lojze Koder. Omenil je zgodovino te pomembne planinske postojanke in osrčju Kamniških planin in poštvovalnost kamniških planincev, ki so s prostovoljnimi delom pripomogli, da je ta planinska postojanka danes najlepše urejena in oskrbovana. Prisrčno pozdravljen je bil tudi tov. Ivan Pir iz Kamnika, edini gost, ki se je pred 50. leti udeležil otvoritve koče. Na Kamniškem sedlu je bilo letos že okrog 300 gostov, več kot kdajkoli v zadnjih letih. Ta številka se bo še znatno dvignila, saj bo koča odprta do 15. oktobra.

Žnidarjeva državna prvakinja

V Subotici je bilo preteklo nedeljo državno prvenstvo za pionirje in mladince. Od kranjskih tekmovalcev se ga je udeležila pionirka Žnidarjeva, ki je že lansko leto osvojila naslov državne prvakinje. Tudi letos ji je po ostrih borbah uspelo ta naslov obdržati.

Kolesarske dirke v Cerkljah

Po daljšem času bodo na Gorenjskem spet kolesarske dirke v večjem obsegu, in sicer v nedeljo, 2. septembra ob 14. uri v Cerkljah. Kolesarji, ki se bodo udeležili omenjenih dirk, ne smejo biti mlajši od 18 let in ne starejši od 30 let (kolesarke do 25) in bodo morali voziti na turističnih kolesih z blatniki. Tekmovanje bo v 4 disciplinah: člani (40 km), članice (4 km), pionirji s skiroji (200 m) in mladinci na progi 2500 m.

Prijatelji avto-moto športa, kličte vas 2. september ...

V počastitev 10-letnice Ljudske tehnike bo priredilo AMD Radovljica v nedeljo 2. septembra velike motociklistične dirke, 1. ocenjevalno vožnjo po Gorenjski.

Proga bo potekala v krogu Radovljica — Podnart — Naklo — Golnik — Trzin preko Jelenic — Mojstrane, Gorj in Bleda nazaj v Radovljico.

Dirk se bodo udeležili priznani motoristi iz vseh krajev Slovenije. Tako bo 1. ocenjevalna vožnja po Gorenjski množična preizkušnja sposobnosti in vzdržljivosti tekmovalcev, saj bodo morali predsedati na svojih železnih konjih povprečno 3 ure. Toda tekmovalna proga vodi skozi najlepše kraje Gorenjske in bo kljub naporom nudila motoristom edinstveni užitek. Dirke bodo nekaka predpriprava tekmovalcev za alpski rally na Bledu, ki bo mednarodnega značaja.

Za prva 3 mesta v vsaki kategoriji so pripravljena zelo lepa darila.

L.

.. S SODIŠČA ..

Zaradi kraje že drugič pred sodiščem

Prav gotovo je malokje toliko pri-lik za krajo, kot jih je prav v Zele-zarni na Jesenicah. Zato tudi ni čud-no, če varnostni organi često odkri-jejo kakage malopridneža. Tako so pred nedavnim odkrili skupino 11 lju-

di, ki so si v tovarni prilaščali žico in jo prodajali Srečku Vernigu, ta pa naprej Mirku Tankotu v Ribnico na Dolenjskem, mreža prekupčevalcev pa se je odvijala še naprej. Po tej mreži so znosili iz Železarn približno 1100 kilogramov žgane žice raznih tankih dimenzij. Če upoštevamo, da je cena taki žici 287 din za kg, so obtoženi oškodovali kolektiv za najmanj 315.000 dinarjev.

Razen z žico, se je Vernig ukvarjal tudi s tujo valuto. Bil je že prej enkrat kaznovan in odpuščen iz tovarne, prav tako tudi njegov pomočnik Ro-žič. Prva kazen in odpust z dela pa ju ni izučila in kakor kaže, tudi deloda-jalcev ne. Kmalu sta prišla spet na svoje staro delovno mesto ali pa celo na boljše. Rožiču je uspelo, preko poznanstva, dobiti svoje delovno mesto v Železarni. Vernig pa je presleparil železničarje, ko se je izgovarjal, da je »sedei« zaradi tihotapljenja tuje va-lute, da mu je železniška uprava na Jesenicah dala delovno mesto skla-diščnika.

Si morete misliti boljše zadoščenje za obtoženca in ali bo tak način reše-vanja personalne politike v naših pod-jetjih, ker jih ni malo, ki delajo na podoben način, pomagali pregnati to slabost pri članih kolektiva. Delo-dajalci, predvsem njihova personalna služba, bi morala biti bolj previdna v takih primerih. Ko že zaposlijo kazno-vane ljudi, naj jih dajo na tako de-lovno mesto, kjer bo najmanj možno-sti, da se okorišajo s skupno lastnino.

POZIGALEC OBDOJEN

Pred kratkim smo poročali, da je v Šmarci pri Kamniku požar upepelil domačijo in napravil 1.200.000 din ško-de. Preiskava je takoj ugotovila, da je ogenj podtaknil 22-letni gospodar-jev nezakonski sin, ki je po požaru izginil. Čez dva dni se je sam javil na postaji Ljudske milice v Kamniku in priznal dejanje. Pred sodiščem se je zagovarjal, da je zažgal iz mašče-vanja, ker mu oče ni hotel izročiti po-sestva. Sodišče je upoštevalo slabo vzgojo v rani mladosti ter mladostno nepremišljenost in ga obsodilo na tri leta in pol strogega zapor.

POZIRALEC ŽELEZA NE BO VEC NASTOPAL

Medicinski fenomen ali »čudo od človeka« kakor so ga občinstvu pred-stavljali lepaki, je pri zadnji pred-stavi v Kranjski gori spil več litrov žganja, zaradi česar ni bil več spo-soben dokončati programa. Organi LM so ga zaradi nedostojnega vedenja in nasilja odpeljali v zapor, kjer je ostal do izteznitve. Prepovedali so mu tudi nadaljnje prirejanje atrakcijskih pred-stav na Gorenjskem.

Kranjsko gradbeno podjetje Kranj

POZIVA

vse delavce in uslužbence

ki niso več v delovnem razmerju s tem podjetjem in so si pridobili pravico do plače iz dobička v letu 1955, naj se javijo osebno ali pismeno podjetju zaradi izplačila ustreznega dela dobička. Pravico imajo vsi oni, ki izpol-njujejo pogoje, zahtevane v 62. členu Uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij (Ur. l. FLRJ 11/56).

Delavci in uslužbenci, ki se ne bodo javili v roku treh mesecev od dneva objave tega poziva, izgube pra-vico do deleža pri razdelitvi plač iz dobička za l. 1955.

Kranjsko gradbeno podjetje
Kranj

KINO - TE DNI BOMO GLEDALI

KINO »STORŽIČ« KRANJ

31. avgusta, ameriški barvni film »STREL ČAKA« ob 18. in 20. uri.
1. septembra, ameriški barvni film »STREL ČAKA« ob 18. in 20. uri in ameriški barvni film »SANT ANTONIO« ob 22. uri.
2. septembra ob 8.30. uri ameriški barvni film »PETER PAN«, ob 10. uri ameriški barvni film »SANT ANTONIO«, ob 14. uri ameriški barvni ri-sani film »STREL ČAKA«.

Kaj ima na sporedu

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 12.00, 19.30 in 22.00 uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah pa so ob 6.05, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21.00 uri. Oddaja »Želeli ste, poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 14.15 uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30 uri.

SOBOTA, 1. SEPTEMBRA

6.20 Naš jedilnik.
11.05 Malo od včeraj in malo od danes.
11.45 Pionirski kotiček.
12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel.
13.15 Zabavna glasba.
13.35 Slavne arije s slavnimi solisti.
14.20 Tedenski športni pregled.
16.20 Koncert po željah.
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehni-ke.
18.45 Okno v svet: Japonska danes in jutri.
20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 2. SEPTEMBRA

8.00 Otroška predstava — Dr. Jan Me-lik — Emil Smasek: Zogica, no-gica (radijska igra).
9.30 Se pomnite, tovariši — Črtomir Šinkovec: Pogovor ob grobnici partizana na Vojšči.
11.15 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Oddaja za našo vas.
16.00 Prenos z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu.
17.30 Promenadni koncert.
18.00 Radijska igra — Kleist: Razbiti vrč.
20.00 Večerni operni spored.
21.10 Prenos reportaže z evropskega prvenstva v veslanju.

OBJAVE • OGLASI

LETNI KINO »PARTIZAN«

31. avgusta, ameriški barvni film »SANT ANTONIO« ob 19.30. uri.
1. septembra dvojni program: I. ameriški barvni film »SANT ANTONIO« in II. ameriški barvni film »PE-TER PAN«. Pričetek ob 19.30. uri.

2. septembra, ameriški film »TAR-ZAN BRANI DŽUNGLO« ob 19.30. uri.

KINO »SVOBODA« STRAZIŠČE

1. septembra, ameriški barvni film »SANT ANTONIO« ob 20.30. uri.
2. septembra, ameriški barvni film »PETER PAN« ob 15. uri in ameriški barvni film »SANT ANTONIO« ob 17. in 19. uri.

KINO NAKLO

1. septembra, ameriški barvni film »PETER PAN« ob 20. uri.
2. septembra, ameriški barvni film »SANT ANTONIO« ob 10. uri in ame-riški film »TARZAN BRANI DŽUN-GLO« ob 14. in 16. in 18. uri.

KINO »RADIO« JESENICE

31. avgusta, ameriški barvni film »LETNO GOSTOVANJE« ob 18. in 20. uri.

1. in 2. septembra, francoski barvni film »OPSESIJA«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 18. in 20. uri, v primeru slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

31. avgusta, ameriški barvni film »NA DALJNEM SEVERU« ob 18. in 20. uri.

1. in 2. septembra francosko-italijan-ski film »TEREZA RAKEN«. Pred-stave: v soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 18. in 20. uri; v primeru slabega vremena tudi ob 16. uri. Do-poldan ob 10.30. uri matineja mladinskega filma.

KINO KOROŠKA BELA

1. in 2. septembra, francoski barvni film »OPSESIJA«, v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 17. in 19. uri.

KINO ŽIROVNICA

1. septembra, ameriški film »STA-LAG 17« ob 20. uri.
2. septembra francoski barvni film »OPSESIJA« ob 17. in 20. uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA

1. septembra, ameriški film »TRI-NAJSTO PISMO« ob 20. uri.
2. septembra, ameriški film »STA-LAG 17« ob 18. in 20. uri.

KINO »SORA« ŠK. LOKA

Od 31. avgusta do 2. septembra. ameriški film »RAZBOJNİK«.

KINO RADOVLJICA

Od 31. avgusta do 2. septembra ameriški film »ROBIN HOOD AV-STRALIJE«. Predstave: v petek in so-boto ob 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »KRAVAC« CERKLJE

1. in 2. septembra, angleški zabavni barvni film iz življenja študentov me-dicine »DOKTOR V HIŠI«, v soboto ob 20.30 in v nedeljo ob 16. in 20. uri.

— Mali oglasi

Prodajam stanovanjsko hišo. Informa-cije Bobovk št. 4 pri Kranju.

Gozdna parcela 2,5 ha, pol ure od Podnarta zaraščeno z mladim smre-kovjem se proda pod ceno. Možno je napraviti tudi 2 parceli. Informacije, Fišer Alojz, Radovljica, Pred trg. Krompir drobni proda kmetijsko posestvo Mavčiče pri Kranju.

KZ Veleosovo prodaja prevozno škro-pilnico. Interesenti naj se oglase v pi-sarni KZ Veleosovo. Cena po dogovoru.

Prodajam novotel za žganjkuho. — Naslov v oglašnem oddelku Glasu Go-renjskega.

Vola za vožnjo, starega 4 in pol leta in dobro ohranjen zapravljenček pro-dam. Marija Vovk, Vrba 24, pošta Zi-rovnica.

Prodajam žrebeta, lepega, 6 mesecev starega. Zeje št. 6, pošta Duplje.

Prodajam dva dobro ohranjena modro-ca s prožnimi peresi (federmodroca) in mrežo za posteljo. Naslov v oglaš-nem oddelku.

Za dobo 5 mesecev iščem posojilo 40.000 din. Jamstvo ugodno. Naslov v oglašnem oddelku.

Lap, vrtnarija, Lesce, tel. 347.

Kupim lepe in suhe hrastove plohe. Polak Jurij, mizar, Drulovka 42.

Prodajam enostanovanjsko hišo na Bledu. — Naslov v upravi lista pod 450.000.

Prodajam krasnega pava. — Zupanc Jernej, Zalag 62 pri Komendi.

Prodajam hišo, enostanovanjsko, z le-pim vrtom. Rupa pri Kranju št. 49.

Po 100.— din m² prodajam nezazid-ljivo parcelo in 200 keramičnih plo-ščic za oblogo štedilnika — komad 110.— din. — Majnik, Huje 83.

Fotografskega vajenca s predpisano šolsko izobrazbo — sprejme fotograf Rode, Kranj, Jezerska 17.

KZ Zminec, p. Škofja Loka, sprej-me vajenca s potrebno šolsko izobraz-bo v trgovsko stroko. Rok prijave do 10. septembra 1956.

Lepo, sončno, prostorno dvosobno stanovanje v Kranju zamenjam z ena-kim v Kranju.

Komunalno podjetje »Komunala« - Kranj prodaja na javni dražbi zim-sko sadje na drevesu v Mestnem logu in sadovnjaku ob Prešernovem gaju.

Interesenti naj se zgledajo na dan dražbe dne 1. 9. 1956 ob 10. uri v Mestnem logu.

Kolarji in mizarji dobe

takoj službo v tovarni

športnega orodja »Ela-

Begunje na Gorenjskem.

Zaželjeno je, da so iz

okolice Begunj, ker sta-

novanji ni na razpolago.

V službo sprejemamo tudi

verziranega ključavničar-

ja za delo na novem rez-

karju. Ponudbe je poslati

na označeno tovarno.

Holchaker Franc, den-

tist, Kranj ne sprejema

stranke od 1. IX. do 17.

IX.

100 uspehov
na en oglas

Snežno belo in varčno pere
OVEN MILO

Terpentinovo
OVEN MILO
PROPAGANDA

druge sirene. Zaspanci planejo pokonci, začudeno se ozirajo okrog sebe in gladki obraz Kolumbičev se spači v grdo spako, ko se zave, kje je. »Caracho«, preklinja surovo in se dvigne. »Gremo!«, vpijejo pazniki in kmalu sem spet navaden ud v človeški verigi, ki se v gosjem redu vije po ozkih stezicah proti taboriščem dela. Povsod tam, kjer se odcepljajo poti, kjer grme stroji ali zevajo jame, se naša veriga skrajša, povsod tam se odtrga od nje nekaj udov in ostane tam. Nazadnje ostanem sam in lezem truden, obupan, pa vendar s trohico nade v srcu, k Juaniti.

Bela para že sika iz njenih ventilov in iz škrtajočih čeljusti, že teče reka zdrobljenega kamnja. Počasi še in zdaj še le

sunkoma. — Z divjim srdom zagonim lopato v kup pred seboj in kmalu sem spet stroj. Stroj, ki ga bole vsi udi, čigar volja tiči, ukročena in stepena do skrajnosti v mesenem obodu.

Ho-ruk! se zasadi lopata v gramoz in trušč vsega tega bobnečega sveta me vključi v svoj ritem. Dokler — neverjetno kratka se moji prebujajoči se duši zdaj tokrat delovna doba — ne preide pehanje za bogastvom hlepečega sveta v Muzu spet v veliki, blaženi mir. Zvečerilo se je!

Molče — spet eden od mnogih med drugimi v vrsti — usme-rim svoje drsajoče korake proti domu. S pločevino krita bara-stopnjuje se od sekunde do sekunde, ko se v koncert uvrste še ka, kjer niha moja mrežnica, je moj dom.

In zdaj ne maram nič drugega, le jesti hočem! Karkoli, kar umiri moj želodec.

K večerji grem. Tiho, truden in čisto malo srečen, ker je pred menoj dolg odmor.

• LAŠ GALLINAS

Čas beži. Lovec na slone je držal, kar je obljubil, kajti samo dva dni vsega skupaj sem stregel Juaniti. Zdaj vozim vagončke do prvega križišča tirov, od tam dalje pa jih vlači hropeča, nadušljiva lokomotiva. Tudi težko delo sicer, kajti polne vagončke moram ves čas potiskati navkreber. Ponekod se mi to posreči le s skrajnim naporom vseh sil.

Prazne vozove nazaj grede moram spremljati v hitrem teku, če nočem vzbuditi negodovanja pri pazniku. In opazka, ki bi jo morebiti naredil v svoji knjižici, bi utegnila pomeniti kazen od šest do osemnajst pesosov. Da bi se temu izognil — zlasti, če namerava kdo v Choco kot jaz, h čemur je potrebno »dobro spričevalo« — potem raje garaš, čeprav žile pokajo, čeprav grozi srce, da ti poč in čeprav se dviga tajno v tebi srd.

Z zadovoljstvom čutim, kako za kratke hipe popušča telesna napetost, ko potiskam prazne vagončke nazaj. Vendar moram tudi tu zelo paziti, da mi po vijugastem tiru sem in tja odle-tavajoči vagončki ne zmečkajo noge, ko tečem tik ob njih in včasih zaviram. Povsod dela vse s polno paro. V bližini težkih strojev bobni in se trese zemlja. Levo od Juanite ropoče in čofota bager. Tam je čez noč zalila talna voda jama. Zraven nje je še druga jama, pravzaprav je to rov in na njegovem dnu stoji zelenkasta voda. Tam stojita dva črna do pazduh v vodi. Če bi ne bil trušč tam okoli tako velik, bi lahko slišal njuno hropeče dihanje, ob katerem lomita kamenje in kopljeta zemljo in jo mečeta menjaje se v pletene košare, ki jih potem po vrhov dvigajo iz jame. Ta dva črna tam spodaj delata s steklo jezo, ki jima žari iz zardelih oči in se odraža na snežnobelem zobovju, ki je razgaljeno kot pri razkačeni zveri. Okoliščine, pod katerima delata, jasno kažejo, da sta se morala pregrešiti. Poskus bega, upornost, napad na predstojnike, ali kaj podobnega. Kajti zraven paznika, ki sedi na robu jame in ju priganja s tem, da jima prihuljeno meče drobce prsti na volnati glavi, stoji majhen vojak s puško, pripravljeno na strel.

V predzadnjih »Bodicah« ste lahko brali, da gorijo na Javorniku električne svetilke cestne razsvetljave tudi podnevi. — Glejte šmental! takole sem napisal — zdaj se mi je pa vse na glavo postavilo, pa še vest me peče, ker sem se spotaknil ob Elektro-Zirovnica, ki ima z ugašanjem in prižiganjem luči prav toliko skupnega kot jaz. Lastnik cestne razsvetljave je Uprava komunalne službe na Jesenicah. Le-ta ima na skrbi tudi prižiganje in ugašanje cestnih svetilk. — Zdaj naj se pa »komunalariji« ugriznejo v jezik!

Ker imam že Jeseničane v »pacici«, bom kar z njimi nadaljeval.

Ondaj — sobota je bila — me je na poti na Vrščič prehitel tovarnjak »Unimog«. Kruh in jeseniške alpiniste in alpinistke je vlekel navkreber. Da ne bi izgubljali časa (trening je trening) so le-ti plezali po natovorjenih štruhah. Pa še dobro delo so storili vrli planinci! Ker je bil kruh nepokrit in izpostavljen prahu, so ga pokrili z lastnimi telesi, hočem reči — posedli so nanj. Kajne — požrtvovalnost pa taka! Nekateri trdijo, da tako dobrega kruha še nikdar niso jedli. Bojda, so štruce, ki so jih obdelovale alpinistke, zaudarjale po medu...

Jeseniškim pekarnam priporočam, da sprejmejo te alpiniste v službo, še prej pa naj poskrbe za hitrejšo prodajo kruha, sicer bodo »repi« pred prodajalnami še daljši kot so.

Veste — s tisto mednarodno tekmo v veslanju so me ravno toliko »skibicali«, da sem jo preteklo nedeljo kar peš mahnil na Bled. No ja, malo sem že računal na avto-stop. Ko sem »priveslal« do Naklega, sem došel skupino starejših žensk, ki so boste hiteje proti Bledu. — »Glej, glej, sem ugovarjal, kako lepo je, da se tudi starejše ženske zanimajo za šport.« Pa sem se ugriznil v jezik, ko so mi povedale, da ne gredo na Bled, temveč — na Brezje.

»Pa kar peš?« sem silil vanje. »Gotovo«, je hitela pritrjevati klepetava romarica, »spokoriti se hočemo, da pridemo v nebesa. Saj na tem svetu ni vredno živeti...«

»Kaj pa vam ni povšeči, da tolikanj silite na oni svet?« sem vprašal. »Jedetana, še vprašate... Nikomur več ne moremo verjeti, tudi gospodu župniku ne. Veste kaj je zadnjič prišed? ... O, sveta pomagalka... Nič ne rečem, če bi bil komunist, ampak...« Ročno se je prekrizala in nadaljevala. »Rekel je, da bog ni napravil Adama in Eve iz prsti, pravzaprav je takole povedal, da ljudje niso nastali iz Adama in Eve, temveč so nastali tako kot vsa živa bitja, no — saj veste kako! — le da je človeku bog vdihnili dušo.«

»Bo že tako držalo, če pravijo gospode, sem ponagajal ženi.«

»Jedetana, tudi vi niste boljši od njega«, se je razhudila pravovernica. »Grešnik ste, kakor vsi. Ali mar veste, kaj si človek zasluži s svojimi grehi?«

»Ja, to je pa čisto odvisno od člo-

veka. Jaz grešim vedno zastoj, sem se odrezal.

»Bogokletnik ste — vaša vera peša!« »Kaj ne bo, saj sem že v letih. Leta gor — človek pa dol.«

»Ne norčujte se in božje zapovedi izpolnjujte!«

»Ja, madonca, ko jih je pa toliko...«

»Ne preklinjajte!« je planila gorečnica. »Tudi to je božja zapoved.«

»No, ste videli! Če na vse zapovedi v eni sapi »mirkam«, se mi »gvišno« kakšna »sfirtamuzne«, pa je greh tukaj.«

»V pekei se boste pogreznili, je goreče prerokovala starka, »tja kjer vlada večni jok in stok in škripanje z zobmi!...«

»O, madonca, kaj pa če zob nimaš? S čim pa potlej škriplješ?« sem brž vprašal, pa nisem drugega slišal kot: »Garjeva ovca!« in najinega prijateljstva je bilo konec.

Nekaj trenutkov za tem me je na moj avto-stop znak s palcem (približno tako, kakor otroci v šoli, če gredo lulat) pobral s ceste prijazen šofer in me z avtomobilom zategnil do Brezje. — Vem, da me bodo zavoljo tega vlačili po zobeh. Kar naj, kaj pa koga briga! Če dimnike »pucamo« enkrat mesečno, potem bi moral jaz že zavoljo »bodic« vsaj enkrat na teden po kolenih romati na Brezje. Sicer pa res ne vem, kako se bom »prišmuglal« v nebesa.

V cerkvi sem brž odbrenkal tri »očenaše« za tista dva kranjska slaščičarja, ki na postaji v Otočah in pri cerkvi na Brezjah vsako nedeljo prodajata sladoled, pa navrgel še »zdravomarijo« za srečno zadnjo uro KZ Brezje, ki ima pred cerkvijo »štante«, kjer prodajajo frankirane mamke božje (razglednice z znamko) po 25 dinarjev. — Člani KZ Brezje bodo tako dolgo »hecali« mamko božjo, da bo treščilo v zadrugo, potlej bodo pa imeli.

Nazadnje sem prislunil še govoru priletnega možakarja iz Novega mesta, ki je pred cerkvijo mislil na misli med številnimi verniki. Bilo je govora o slabem vremenu. Z vso vsmo je brnil tezo, da so slabega vremena krivi — komunisti. Trdil je tudi, da ima učinkovito zdravilo zoper kačji pik. — Kdor poje kosček kruha iz njegove roke, je ozdravljen. Ta »serum« pa pomaga le pravičnim ljudem — komunisti ne pridejo v poštev. — To je dobro, da ni preveč kač, sicer bi komunistom odklenalo!

Kar zabavno je bilo na Brezjah, še zabavneje pa je bilo v Radovljici, ko sem ugledal lepak v srbo-slovenščini, ki je vabil na »Igranko« (z narobe »n«), ki je bila »v subotu« v restavraciji »Triglav« in sicer »u 18 h«, ljubitelji plesa pa so bili »vbljeni«. — Verjetno gre za novo smer jugoslovanskega esperanta.

Na Bledu sem samo prijel za kljuko restavracije hotela »Toplice«, pa sem bil ob 400 dinarjev! Verjetno me je »štrfala« brezjanska mamka božja!

Vas pozdravlja Vaš

BODIČAR

Če mi bo kdo zameril te neresne besede o resnih stvareh, mu ne morem pomagati. Včasih je le boljše, če se človek skrbem nasmehi, kakor pa da bi se grizel zavoljo njih. In vsak, kdor ima otroke, občuti na lastni koži, da so njegova največja skrb. Naj bo star eno leto ali pa deset, je prav vseeno. Čas, ko si bo služil sam svoj kruh — in na to vsi čakamo — je še presneto daleč.

Zdaj uživa svoj dopust. Prosim: sem skromen človek s skromnim zaslužkom in blagoslovljeno družino. Preživljam torej svoj dopust doma. (Samo mimogrede: naš sindikat nima smisla za camping, kjer bi človek za borih 150 din petkrat na dan jedel in enkrat pošteno spal. Moje občudovanje funkcionarjem sindikata Železarno Jesenice, ki jim je to uspelo! Kdor hoče o tem razmišljati...) Že takoj prvi dan me je nekam obotavljivo ogovoril sosed:

»Ti, imaš kaj časa?«

»Da bi ti pomagal drva žagati?«

»Oh, ne, ne! Samo fanta bi malo pripravil za popravni izpit. Veš, junija je padel, pa bi ga zdaj res rad zrinil v drugo.«

Jaz sem ga samo debelo gledal. Da boste vsi razumeli: v žlahti imam učitelja, ki mi je pripovedoval, kakšno »blesteče« znanje so dijaki razkazovali pri junjskih popravnih izpitih. Mej-

duš, in ta človek mi zdaj — v pasjem mesecu avgustu — še vedno govori o popravnih izpitih! Kdaj so jih že otroci in »prfoksi« absolvirali! Menda ta človek sploh ne ve, kaj otrok počneja! »Ja, veš, moj dragi, tisti junjski izpiti, pravijo, so hudo slabo izpadli. In... saj se naši otroci učijo... vsak dan se učijo! Vse leto se je učil, za izpit se je učil deset dni skupaj! Se učitelj sam ga je v šoli učil, pa je še padel!«

»In zdaj?«

»Zdaj bo pa naredil! Tako... saj veš... od strani sem slišal, da se jim v šoli malo preneumno zdi, imeti dva-

krat izpite. Nekaj mora pa le znati.«

»Torej ne zna nič?«

Zdaj ga učim. Med svojim rednim dopustom. Za denar, ki ga dobim za inštrukcije, kupujem svojim otrokom malinovcev (moja »dva dečka« si mislite zraven!). Kako napredujeva, me nihče ne sprašuje. In prav nič si ne želim, da bi me kdo spraševal. Zdaj, pred izpiti, je nalagam na osmi strani Aritmetike še kar nekam kos — če mu jih jaz naredim, seveda...

Pa niso samo izpiti tisto, kar mori ljudi. Sosedova punčka bo šla letos v tretjo gimnazijo. V počitnicah je nabirala jagode, borovnice in brusnice. Zdaj ima denarja kot črpinj — več kot jaz — in kupuje knjige in zvezke. Že v juliju je kupila od nekega tretješolca Geometrijo. Nesrečno dekle! Prav zdaj je izšla nova Geometrija za III. razred gimnazije. Je pač nabrala štiri litre jagod zastoj. Vsa družina je zdaj jezna na ravnatelja gimnazije, ker jih ni pravočasno opozoril, da bodo izšle nove Geometrije za tretjo. Ubogi ravnatelj! Prav gotovo se mu o tem še sanjalo ni!

Se huje je s četrtošolci. Nekateri predmeti so še kar v redu: knjig je dovolj, zvezkov ni treba. Samo — starši pozor! Tudi za IV. bo izšla nova Geometrija. Ali bo izšla tudi nova Slovenska jezikovna vadnica, to bomo šele videli. Prof. Stanko Bunc je bil doslej reden in otroci so sproti dobivali slovnice za I. in II. gimnazijo. Če je za IV. ne bo, bodo pisali, strahovito pisali. Poskrbite za zvezke in za svinčnike — roboti!

Pred leti sem imel srečo. V podjetju je zmanjkalo strojeopisnega papirja in jaz sem ga imel na zalogi. Zamenjal sem ga za lepe zvezke z brezlesnim papirjem. Cela skladanica je bila. Zdaj imam še štiri skrite (v drvarnici) za hčerko, ko bo šla v šolo. Vse ostalo sem razdal za obvezna čtiva. Slavisti hočejo imeti za obvezna čtiva debele zvezke s trdimi platnicami, Črtane. S papirjem, ki ne pije. Črnila namreč. Knjigarne imajo debele zvezke s trdimi platnicami. Karirane. S papirjem, ki pije. Črnilo namreč.

Zaključil bi rad s svojo največjo smolo. Moji otroci imajo strica. Saj jim ni pravi stric, ampak on se šteje za strica, ker ni nikomur stric (in nima svojih otrok), otroci pa so ga

navdušeno adoptirali. Torej jim je prinesel žogo. Pravo žogo za nogobrc. Da bi je nikdar ne! Kar je bilo šip v stanovanju, sem že vse po koščkih znosil na smetišče. Moji otroci so se razvili v sijajne komercialiste: kdor želi deset minut brcati žogo, to lahko stori, če prinese za kovača bonbonov. Za kontrolno so si izposodili mojo žepno uro (ki zdaj po čudnem naključju stoji, pa naj jo še bolj potresam!). Da bi v miru preživel svoj dopust, sem

jim žogo vzel. Od tedaj sem tarča: Žena me napada, da otrokom ne privoščim zabave.

Vaški nogobrci trdijo, da zatiram šport.

Otroci me obtožujejo, da sem jih pripravil ob bonbone.

Sam pa premišlujem o tem, kako šport plemeniti človeka.

In vendar — ne morem si predstavljati, kako bi bilo brez otrok. Mislim, da bi bil najnesrečnejši človek na svetu, če bi na mah odpadle vse skrbi zanje. Prepričan sem, da jih bodo imeli učitelji prav tako radi, čeprav bodo imeli letos dvakrat popravne izpite. Pozabljeni bodo Geometrije, zvezki in žoge. Saj so naši otroci najdražje, kar imamo. Čemu torej jeza? Zdaj, ko sem to napisal, je moj dopust postal lep.

Jutri grem na delo... n-o-j

Barantanje vodi na slaba pota

Starši morajo vedeti, kako otroci porabijo denar

Sosedov Mihec je dobil za svoj 14. rojstni dan lepo knjigo, očka pa mu je razen tega podaril še stotak. Mihec ga je bil zelo vesel. Kako tudi ne, saj je smel z njim svobodno razpolagati. Razen tega je imel še nekaj svojega denarja, ki ga je prejel za nabrane borovnice pri kmetijski zadruzi. Dolgo je premišljal, kaj naj si kupi. Tedaj se je odločil za taborniški nož. Tega je imel sošolec Tonček in hotel ga je na vsak način dobiti. Takoj ga je obiskal in pogodila sta se za 100 dinarjev. Nož je bil sicer last Tončkovega očeta, pa to ni bila nobena ovira. Materi je Mihec mimogrede povedal, kdo mu je dal nož, vendar ga o podrobnostih ni vpraševala.

V tistem času je Mihec z vsem navdušenjem prebiral fantastični roman Karla Maja »Sužnji«. V knjižnici je nestrpno čakal na tretjo knjigo, ko mu je sošolec Sandi povedal, da mu jih lahko posodi. Miheca so te zgodbe nenavadno vlekle in zaželel si je, da bi knjige imel sam. S Tončkom sta dolgo barantala, nakar mu je Mihec odstopil nož, lok za streljanje in 50 dinarjev. »Sužnji« so bili njegovi.

Kupčija med doraščajočimi prijatelji je kaj bujno cvetela. Ko se je pričela šola, je niso zanemarili in predmeti so romali iz rok v roke. »Sužnje« je dobil Marko, nož je kupil Janez itd. V razredu so neprestano nekaj zamenjavali. Nekega dne pa je Sandi zadrževal knjige nazaj. Oče je Sandijeve knjige pogrešil. Sandi pa je dejal, da jih je samo »posodil«. In tako so se začeli prepirali. Marsikje je marsikaj zmanjkalo, starši pa so zagovarjali vsak svojega fanta.

Kdo je bil kriv? Seveda starši, ker niso nadzorovali otrok, v kakšne namene so denar porabili. Prav je, da starši dopustijo otroku svobodno razpolaganje z denarjem, dolžni pa so od njega zahtevati obračun in se prepričati, če je otrok res tisto kupil, kar trdi. Tistim, ki otroku preradi verjamejo, se utegne zgoditi, da bodo imeli sitnosti zaradi ukradenih predmetov, za katere otroci barantajo. Take kupčije so zlasti razširjene med učenci višjih razredov osnovne šole in nižjih razredov gimnazije. Prav na te fante je treba najbolj paziti. Z nasveti in dejanji jim lahko veliko pomagamo. Na napake je treba otroke takoj opozoriti, da ne bodo zašli v kriminal.

DRUŽINSKI POMENKI

Vrednost mleka in limone

Kalcijeva sol je velikega pomena

Star pregovor pravi, da plača mati rojstvo svojega otroka z enim zobom. V tem je nekaj resnice, če mati namreč ne pazi na svojo prehrano. Otroci črpa iz materinega telesa vse, kar potrebuje za rast in razvoj in se pri tem seveda ne ozira na to, ali bo pozneje materi sami primanjkovalo te snovi ali ne.

Prav zaradi tega mora vsaka bodoča mati skrbeti v času nosečnosti, da bo v njeni prehrani čim več take prehrane, ki vsebuje kalcijeve soli. Na prvem mestu moramo tu omeniti mleko in vitamine. Največ vitaminov je v limonah in pomarančah. Če pa bodoča mati ne more uživati tega dragocenega, toda žal tudi dragega sadja v zadostni meri, naj gre po nasvet k zdravniku, da ji bo zapisal tiste vitamine, ki jih potrebuje njen organizem v času nosečnosti.

Važno je tudi, da je vsaka bodoča mati pod stalnim nadzorstvom zobnega zdravnika, ker je ravno v času nosečnosti največ nevarnosti, da zobje obolijo in začnejo razpadati. Če je zobozdravniška pomoč pravočasna, bo žena lahko očuvala zdrave zobe.

Ribe v prehrani

Z ribami se lahko hranimo vse leto, le da so pozimi in med drstenjem malo bolj mršave in je njihova hranljiva vrednost precej manjša.

Po svojih sestavinah je ribje meso podobno mesu toplokrvnih živali, le da je mehkeje in vsebuje večji odstotek vode. Ribje meso lahko prebavimo in organizem ga dobro izkoristi. Razen velike količine vode vsebuje to meso kakih 18 odstotkov beljakovin, 1-18 odstotkov maščobe, nekaj mineralnih soli in še nekatere druge koristne sestavine. Ribe iz ribnikov imajo tudi do 30 odstotkov maščob.

Ribe srednje velikosti imajo najokusnejše meso in so najboljše za prehrano. Majhne ribe imajo majhno hranljivo vrednost, ker njihovo meso vsebuje veliko vode. Stare ribe imajo žilavo meso, zato so težje prebavljive.

KAKO UGOTOVIMO, ALI JE RIBA SVEŽA?

Ribje meso je v glavnem belo, samo jegulje in nekatere druge vrste rib imajo meso svetlordeče barve.

Način prehrane in okolje, v katerem ribe žive, močno vplivata na okus njihovega mesa. Ribe, živeče v mlakužah in s slabim odtokom vode, se navzamejo vonja po blatu. Ribe iz velikih rek, v katere prihajajo industrijski odpadki, se utegnejo navzeti vonja po teh.

Toda vonj po blatu bo izginil, če bomo pri kuhanju vrgle v vodo kosček oglja.

Ribje meso se zelo hitro pokvari, kar utegne povzročiti hude prebavne

okvare in celo zastrupitev. Zato je najbolje kupovati žive ribe. Če to ni mogoče, je treba po zunanem videzu ugotoviti, ali je riba užitna ali ne. Užitna riba je na površini svetle barve in ima sijaj, lusnine pa so trdno pričvrščene h koži. Oči so jasne, škрге pa lepo rdeče barve, brez sluzi. Škрге prijetno dišijo po pravkar ulovljenih ribah. Če ribo primemo v roke, nam počasi spolzi iz roke.

Pokvarjena riba ima sluzasto površino, luske brez težav odstranimo, trebuh je nabuhel, oči kalne in vdrtle. Škрге so umazane temne barve, običajno prevlečene s plastjo zdrizaste snovi ter neprijetnega vonja. Če ribo stisnemo, čutimo, da je meso mehko. Pri močno pokvarjenih ribah se meso lahko loči od kosti.

Riba se hitro pokvari, če ji ne odstranimo takoj drobovja. Prav tako se hitro pokvari riba, ki smo jo pred pripravo imele v vodi. Če ribe ne moremo takoj pripraviti, je treba odstraniti drobovje, jo umiti in dati na led.

Važno je tudi, kako ribo ubijemo. Najbolje je, če jo zavijemo v platneno krpo, jo zgrabimo z levico, z desnico pa udarimo po tilniku s tolkačem za meso ali s topo stranjo težjega noža. Če smo tako ravnali, bo riba izgubila zavest, zatem jo je treba takoj za glavo globoko urezati, da bi čimbolj krvavela, kajti tedaj bo meso okusnejše.

Ribe je mogoče pripraviti na razne načine. Lahko jih kuhamo, pražimo,

cvremo in pečemo. Mastne ribe je najboljše peč v pečici brez olja in masti. Ribe pripravljamo vedno z oljem, ne pa z mastjo.

Recepta

DOBER PREPEČENEC

Za izlete je zelo priporočljivo, da damo otrokom na pot vedno nekoliko prepečenca, ki ga napravimo po sledečem receptu:

1 kg bele moke presejemo v skledo, dodamo 10 dkg masla, 10 dkg sladkorja, 2 dkg kvasa in sneg dveh beljakov. Vse skupaj osolimo in zamesimo v testo. Ko to shaja, ga razrežemo na majhne kosčke in jih povablamo v dolge klobasice, ki jih okroglo zvijamo in polagamo v pekač drugo drugo. S takimi štrucami napolnimo pekač, počakamo da shajajo in jih spečemo. Naslednji dan jih razrežemo na tanke rezine in posušimo.

KROMPIRJEV NARASTEK (ZA 5 OSEB)

2 kg krompirja, 5 žlic naribanega bohinskega sira, 10 dkg slanine, sol, tri četri l mleka, 3 jajca.

Kuhan krompir olupimo, zrežemo na rezine, posolimo, mu primešamo sir in na majhne kocke zrezano slanino. Vse skupaj stresemo v dobro namazano kozico. Med mleko razvrkljamo jajca, polijemo po krompirju in vse skupaj svetlorumeno zapečemo.